

Poletje

IZDAJA ZVEZA FIZKULTURNIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Izhaja vsak petek

UREDNIŠTVO IN UPRAVA TABOR - TELOVADNI DOM

Telefon 33-85 — Čekovni račun uprave 16.416

Ogiasi po ceniku — Mesečna naročnina Din 12.—

Rokopisi se ne vračajo

TEDNIK ZA TELESNO VZGOJO

Leto II

11. januarja 1946

Št. 2

Več jasnosti

Že v starih razmerah je povzročalo v medsebojnem razmerju združb, ki so se ukvarjale z vsake vrste telovadbo, mnogo zmede to, da v nekkih nazivih ni bilo zadosti jasnosti. Še bolj se je to pokazalo po osvoboditvi, ko smo začeli ustvarjati enotno organizacijo; ne samo pri nas, marveč tudi po drugih federalnih republikah, kakor pričča lepi Macanovičev članek »Pojem fizkulture i športa« v 146. številki lanskega »Vjesnika«, ki ga je potem v svoji prvi številki ponatisnil tudi »Dalmatinski fizkulturnik«. Potrebno je, da spregovorimo o tem tudi mi. V mislih imam štiri mnogo rabljene besede, ki jih pa naši pisci še vedno pogostoma napačno rabijo v pomenu:

telovadba, šport, telesna vzgoja, telesna kultura (je fizična kultura, skrajšano fizkultura, od grškega physis).

Skušnja je pokazala, da vsakdanje ljudsko pojmovanje teh besedi ni več za rabo. Vsi štirje pojmi so namreč dobili v zadnjih treh do štirih desetletjih večjo, polnejšo, pa tudi natančnejšo razmejeno vsebino kot so jo imeli nekoč. Zaradi neenotnega razvoja telovadbe v novem veku ti pojmi niso tako nedvomno določeni kakor mnogi mislijo, zlasti pa ne pojma »šport« in »telovadba«. Kakor druga poprišča evropskega življenja v zadnjih dveh do treh stoletjih, se je pod vplivom individualističnega liberalizma tudi telovadba razvijala v raznih delih Evrope v različne smeri, brez zadostne medsebojne zveze, ponekod kaj samovoljno in včasih celo brez jasnega cilja. Razcepljeni občni kulturni in politični razvoj je raztrgal tudi telovadbo, ki je bila spočetka enotna (spomnimo se le Komenskega, Pestalozzija, Guts-Muthsa in drugih spočetnikov novoveške telovadbe), na razne smeri, »metode« in »sisteme«. Ponekod so jim dajali bolj zdravstveni značaj, drugod bolj brambnega, pa umetniškega, zabavnega itd., pač po potrebah in nazorih časa in dežele. S tem pisanim razvojem vstric so seve nastajala nova imena ali pa so stara spreminjala svoj pomen.

V zadnjem polstoletju, posebno očitno pa po prvi svetovni vojni, se je začelo gibanje za novo združitev in poenotenje vseh oblik telovadbe. Mi smo sredi tega razvoja. Čedalje bolj nas vodijo stvarna znanstvena dognanja in potrebe nastajajočega novega družabnega reda proč od stare, neustrezajoče, nekoristne razcepljenosti k zopetni enotnosti telesnih vaj, s tem vstric pa k novi vsebini pojmov in imen.

Sedanji razvojni stopnji telovadnega prizadevanja ustrežajoče, so v rabi spred našeta štiri imena. Vsa so za pravilno sporazumevanje še potrebna, razvoj v prihodnjih desetletjih bo pa odločil, katera bodo ostala.

Izraz telovadba ima dandanašnji skoraj isti pomen, kot ga je imel spočetka. Splošno mnogi mislijo, da je ta beseda zastarela ter ji dajejo le ozek pomen. Po njihovem naj bi bila le vadba na orodju, morda tudi še vadba prostih in redovnih vaj. Ta čisto napačna razlaga je nastala zato, ker so gojila te vrste vaj največ tako imenovana »telovadna« društva. Nepoučeni ljudje pač s tem imenom niso poimenovali samo dela telovadnih društev vobče, temveč tudi tiste vaje, ki so jih ta društva najočitneje gojila, jih kazala na javnih nastopih.

Toda izraz »telovadba« ima v resnici vse drugačen pomen in ni potrebno, da ga spreminjamo ali utesnjujemo. Vsi pisci, stari in dandanašnji, ga razlagajo tako-le:

»Telovadba je umetnost, ki nas uči urit in utrjevati telo.« Beseda »telovadba« obsega potemtakem vse vrste vaj in gibanja brez izjeme ter ni omejena samo na neko pičlo število panog.

Naziv sam izraža misel na vadbo sploh, s pridevnikom pa določa ali obliko ali pa vrsto vaj ali gibanja. »Orodna« telovadba, n. pr. pomeni vaje na vseh in vsakršnih orodjih (na drogu, bradlji, kolese, smučeh, drsalkah itd.) ter vaje z orodjem (lučanje kopja, kamna, met diska, vzdigovanje bremen, vaje s kijem in podobno); »dihalna« telovadba obsega vaje za zboljšanje dihanja, »talna« telovadba vaje na tleh brez

orodja, »ortopedična« telovadba vaje za popravo nekkih telesnih napak, »jutrnja« telovadba vaje za jutro osvježitev itd.

»Telovadba« je torej primeren izraz za poimenovanje vsakršnega gibanja. Zaradi svoje jezikovne gibkosti in pomenske obsežnosti ga ne moremo pogrešati. Omogoča tudi označevanje pripravljane vadbe za vse panoge in poklice. Tako lahko pravimo: »strelska«, »borilna«, »vojaška«, »gasilska« telovadba, »telovadna« igre, »tekmovalna« telovadba. Razen tega omogoča v pridevniški in samostalniški obliki označevanje prenekaterega pojma iz naše dejavnosti, n. pr. »telovadno orodje« (kar nam ne pomeni samo droga, bradlje, ročki itd. marveč tudi imenovano »športno« orodje: drsalka, smuč, teniški lopar, žoge in podobno), »telovadni« prostor ali »telovadnica« in »telovadišče« (s temi imeni mislimo tudi vse »športne« prostore, vsa »igrišča«; igrišče naj bi bilo le tisto telovadišče ali njega del, ki se v resnici rabi samo za igre). »Telovadna« prireditve, »telovadec« in »telovadka« (to je lahko sploh vsak, ki se ukvarja s telesnimi vajami, torej tudi »športnik«, kakor vključuje naziv »telovadba« tudi ves »šport«).

»Telovadba« ne pomeni tistega kar »telesna vzgoja«, čeprav sta oba pojma v medsebojni zavisnosti. V telesni vzgoji rabimo telovadbo v vseh oblikah, tudi v športni, saj je šport le posebna oblika telovadbe. Telovadba je torej samo gmotna plat telesne vzgoje; v le-tej tiči namreč več kot samo telovadba; utrditev telesa in zdravja, razvoj značaja in nravi, vse to skupaj je telesna vzgoja. Da je telovadba res le gmotna plat telesne vzgoje, in zato sama na sebi vzgojno indiferentna, si lahko pokažemo na drastičnem primeru. Mislimo si, da bi nekoga s primerno vadbo telesno iznakazili. To bi bilo brez dvoma mogoče, toda tako početje ne bi bilo vzgojno, ampak zločinsko.

V zadnjem desetletju si »telovadna« (gimnastične) združbe po vsej Evropi prizadevajo, da bi dale izrazu »telovadba« (gimnastika) spet tisti pomen kakršnega je imel v 18. stoletju in v prvi polovici 19., torej pomen, kakršnega ima dandanašnji izraz »telesna vzgoja«.

Tako n. pr. razlaga belgijska telovadna zveza v svojem vadbenem priročniku »Naš sistem«:

»Telovaditi moramo zato, da razvijemo telesne sile, ohranimo zdravje, preprečujemo bolezni, zakasnimo staranje ter uživamo družinsko dobrih tovarišev.« In še pravi: »Telovadimo zato, da postanemo zdravi, lepi, urni in močati.« Nemški Galschov »Telovadni slovar« rabi nemški izraz »turnen«, ki ga prevajamo s »telovadbo«, v pomenu telesne vzgoje, saj pravi na pr.: »Telesna vzgoja, ki ji pravimo na kratko telovadba, je bistven del splošne vzgoje.« Na drugem kraju spet naletimo na ta-le stavek: »Sodobna telovadba, pa naj ji že pravimo telovadba, šport ali gimnastika, prihaja spet na Jahbove nazore« (Jahn je bil spočetnik nemške družstvene telovadbe za Napoleonovih vojska).

Vaditeljski priročnik luksemburške telovadne zveze pravi v uvodu: »Telovadba je prva domača športna zvrst, ki smo v njej že zdavnaj skušali prepojit izkustvo z modro znanstvenostjo... Po navodilih, ki jih priporoča Vrhovni svet za telesno vzgojo, bo tako postala telovadba iz tekmovalnega športa spet namenski šport.« V isti knjigi najdemo tudi stavke: »... dandanašnji ustroj telesne vzgoje in telovadnega športa...« (tu misli bržčas na šport na orodju) in: »Telovadba in šport, telesna vzgoja in storitev, tekma in tekmovalne igre pa naj bodo zvezane pri posamezniku in pri društvu v nedeljivo celoto.« Mikavna je tu raba besed: »telovadba«, »šport« in »telesna vzgoja«.

Takisto so vse slovanske telovadne združbe: ruske, češke, poljske in južnoslovanske vedno dajale izrazu »telovadba« tisti pomen, ki so ga dajali zapadnjaki (Francozi, Anglosaksonci) izrazu »telesna vzgoja«.

Morda bo to prizadevanje zaleglo in bo beseda spet dobila svoj prvotni pomen. Mi bomo vzlic temu rabili »telovadbo« v pomenu, kakor

Napake, ki ovirajo naše delo

Drug škodljiv pojav — odsekarstva, ki je še precej zakoreninjen in tudi zaudarja po starem, je v naših telesno vzgojnih društvih tako zvano

kulturništvo.

Neko društvo nam je sporočilo, da ga sestavljajo naslednji odseki: dramski, godba na pihala, pevski, fizkultura (telesna vzgoja)...

Z drugih strani zopet poročajo, da poleg zgoraj naštetih kulturnih odsekov delujejo še odseki kot plesni (z množičnim obiskom) »jazz-odseki« itd.

račun telesno vzgojnega, ali narobe, nekaj od obeh je pa vedno šepalo. Zato bo tudi na našem podeželju tako telesno vzgojno delo kot kulturno jačje, če se ne bomo na seji enega in istega odbora istočasno pogovarjali kot nekaj o »Rokovnjačih«, o godbi na pihala in splošni vadbi. Kulturno prosvetno delo bomo torej izločili organizativno iz naših društev in poverili skrb zanj posebnemu odboru, sestavljenem iz zastopnikov ljudske prosvete, referentov pri množičnih OF organizacijah ali kakor koli že. Saj n. pr. v manjših krajih lahko bolj delavni posamezniki delajo

položnje mnogih vprav nekdanjih društev in klubov. — Važnost smotrnega gospodarstva nabavljanja in upravljanja gmotnih sredstev je nedvomna. Toda ali je res koristno, ali je gospodarsko s telesno vzgojnega stališča množič, še v »gospodarniškem«, profitorskem duhu prirejamo krokarje, pijačevanja, tekme, nastope, pri katerih nastopa par ljudi, tisoč jih pa gleda in nikoli ne pride v telovadnico, na telovadišče?! Tako »modro« gospodarništvo nekaterih naših odborov že v kali uničuje ono, kar moramo mi vnesti v ljudstvo; razvoj njegove telesne sile, spretnosti itd.

Na vasi lahko vendar s prosvetnim društvom naredimo skupno prireditve, za katero pripravimo vsak nekaj točk in razdelimo izkupiček, ali priredimo lastno akademijo, (telesno vzgojno) tekmo, nastop, tudi plesne vaje, vsekakor pa ne »do zore«, pa tudi do štirih zjutraj ne...

Toda naše prizadevanje mora iti v smeri, da bodo ljudje, množica, ne gledali nekaj posameznikov, ampak da se bodo udeleževali v telesni vzgoji. Zato bo pa le vprašanje gmotnih sredstev vedno drugotno, oziroma bomo ustvarili materialna sredstva, ki nič ne stanejo.

Vemo, da se da med dve drevesi zabiti lesen drog, da se lahko v tla zabijejo štirje koli, dva pa počez in imamo bradlo, mesto kopja fizolovko, mesto krogle kamen. Fantje smo včasih metali ploščate kamne iz savskega proda mesto diska. Tako je hitro rešeno vprašanje nabave najdražjih orodij, ostane nam pa mnogo še bolj cenenih, o katerih smo govorili že zadnjič: gora, skalna stena, plot, reka itd.

Vedno — celo ko bomo imeli največ sredstev, telovadnih bazenov — bo glavna osnova telesno vzgojnemu delu tista iznajdljivost, agilnost, dejavnost, ki je bila lastna našim partizanom v borbi, ki so jo začeli brez orožja, brez zaledja, brez skladišč, brez vojaških šol. S tako prirodno živostjo bo naše ljudstvo z lahkoto doseglo množičnost, uspeh v telesni vzgoji bo večji kot pred vojno — kljub požganim domovom, pomanjkanju orodja.

Za novo nastala društva in aktive, za tovariše, ki bi morali sedaj pomagati v vodstvu društev, ali celo začeti s telesno vzgojnim delom v krajih, koder ni nobenih skušenj iz preteklosti, pa je značilen strah pred

strokovnjakarji in strokovnjakarstvo.

Če smo pošteni, moramo priznati, da je pri nas v Sloveniji, kljub vsemu, sorazmerno malo ljudi, ki bi imeli globlje znanstvene pojme v telesni vzgoji (anatomija, zgodovina itd.). Precej pa je vseznalih strokovnjakov, ki se ti ob vsaki priliki postavlja in stresajo kar iz rokava brihtne izraze, o stilih o metodah, o rekorderjih in o pikaatnostih v zvezi z njimi, o lestvicah itd. Naši preprosti ljudje mesta in vasi, ki slišijo celo kopo takih težko razumljivih izrazov strokovnjakov, se čutijo sila majhni in nesposobni in gledajo telesno vzgojo s športom vred kot neko sila komplicirano in težavno stvar. Toda ali niso bili zlasti pri nas tisti, ki so največ naredili za tel. vzgojo v prejšnjih časih ljudje, ki so malo govorili (čeprav so kaj vedeli) in kaj naredili. Ali niso preprosti kmetiški ljudje že stoletja smučali na Blokah brez teorij, jahali fantje okrog St. Jerneja. Koliko časa že naša mladina na pašji bije kozo, hodi po rokah in dela kozolce, da seveda ne omenimo vsega, kar je bilo kasneje koristnega, narejenega z umetnimi sredstvi, v telovadnicah in z načrtnim delom. Kot oviro množičnosti, ljudskosti, bomo torej iz naše organizacije odstranili strokovnjakarstvo in začeli delati, delati. Kot so partizanski komandantje vodili svoj narod ne da bi ogromna večina imela vse mogoče šole in se učila v borbi in med borbo, tako bomo mi predvsem delali na telesno vzgojnem poprišču in se pri tem učili iz izkušnj in knjig.

Dovršeni slog mojstrskega skakalca

Nekaterim ljudem smrdi intenzivna delavnost, ki jo zahteva naša doba na vseh področjih: političnem, delavno-produktivnem... Taki, ki se izmikajo vsakemu delu z izgovorom, da niso »rojeni za politiko«, smatrajo, da je telesno vzgojno društvo tisto »nepolitično«, nevtralnno telo, ki prenese vse, približno po paroli: »Ples do zore...«

Mnoga društva niso znala otvoriti svojega novega delovanja po osvoboditvi drugače kot z zabavo, s silvestrovanjem.

Seveda pa »kulturništvo« telesno vzgojnih društev dobiva take nezdrave oblike zlasti v mestih. Polpolna razumljivo nam je pisanje poročevalca iz celjskega okrožja v zadnji številki »Poletja«. Ta poročevalec namreč piše — gotovo dobronamerno, da morajo biti telesno vzgojna društva »na podeželju... zaradi pomanjkanja strokovnega kadra, gospodarskih prilik in pomanjkanja domov, oziroma prostora povezana (podčrtal pisec) s prosvetnimi društvi...«

Napačno pa je, kar dalje trdi pisec iz Celja, da morajo zato prosvetna in telesno vzgojna društva tvoriti skupaj »nov tip društva« in da bi bilo mogoče samostojno telesno vzgojno društvo (brez prosvetnega dela) »le v mestih in večjih trgih.«

Smatramo, da je potrebno, da se organizacijsko izloči tudi zdravno kulturno prosvetno delo — v tistem obsegu kot je bilo to zlasti nekdanj pri nas značilno za podeželska društva — iz vseh telesno vzgojnih društev brez razlike.

Priznajmo si, da so naša nekdanja društva, ki so združevala v sebi popolnoma različno telesno vzgojno in prosvetno delo, bila vedno več ali manj neokusna limonada. Niso bila ta društva starega tipa ne krop ne voda: ali je šlo prosvetno delo na

istočasno v obeh odborih, prosvetnem in tel. vzgoj., ki pa vodita skrb vsak za svoje, tako različno delo ločeno. Mora pa obstojati, jasno, čim tenejše sodelovanje med množičnimi organizacijami — med našo in političnimi ter kulturnimi — v vprašanih porabe domov in pravične razdelitve stroškov za njih vzdrževanje, dalje v vprašanju tedenskega urnika, razdelitve delovnega časa — kdaj sestanki, kdaj igre in kdaj telesno vzgojno delo. Ostro pa bomo pazili, da ne bi ravno parole o ločitvi fizkulture in kulturnega ter drugega dela izrabili reakcionarji za sejanje nasprotij — kot se je že ponekod zgodilo, ampak da bo organizativna ločitev res doprinesla k boljšemu, bolj organskemu, bolj polnemu delu, tako na kulturnem kot telesno vzgojnem področju.

Jasno pa je, da imamo v vidu razvoj — in tudi postavljanje referentov — propagandno prosvetnega dela, ki se peča z vprašanji, ki se tičejo telesne vzgoje: pisane parole v telovadnicah, stencasi, razkrivanje pomena telesne vzgoje in njene usode v stari družbi in sedaj, kino predstave o telovadbi, lepaki, dopisovaneje itd.

Na nekaj gnilega, nezdravega iz preteklosti naš spominja tudi gospodarništvo.

V domu bomo otvorili buffet kot smo ga imeli pred vojno, nato pa bomo izvedli še kako prireditve, da dobimo nekaj denarja. Tega potrebujemo najbolj: kako pa boš delal, če ni telovadnega orodja. Mi pa še enega samega kopja nimamo! Skoro dobesedno taka je bila perspektiva za delo, ki jo je postavil nek odbornik. In takih odbornikov tel. vzgojnih društev ni tako malo. Gospodarništvo je oportunitizem v telesno vzgojni organizaciji, ki je bil značilno raz-

Več jasnosti

smo ga spočetka razložili, ker je taka raba jezikovno in stvarno za naš čas bolj primerna.

»Telovadba« naj nam torej pomeni vsakršno vadbeno dejavnost brez razločka, ne glede na njen bližnji ali daljni namen: izdelki te dejavnosti so pa »vaje«.

Izraz »telesna vzgoja« pomeni dejavnost, ki ji je namen popoln razvoj telesa in spolnitev vseh njegovih zmognosti. Pri tem ne mislimo na golo telesno, somatično plač našega bistva, ampak tudi na dušo in na tesne vezi, ki ju spajajo. »Če bi gojili samo telesno moč ne da bi obenem skrbeli tudi za misel, ki naj gojenca usmerja, in za čustvo, ki naj opraviči nje rabo, potem to ne bi bila vzgoja. Pri tej pač ni mogoče brez nevarnosti ločiti telesa, značaja in npravnosti.« (Hébert.)

Značilnost telesne vzgoje je ta, da se vzgojna dejavnost, ki obsega pojem reda, premišljenega postopka, enakomernosti in napredka ne pretrga od detinjstva do zrelih let. Delati s prestopki in samo kadar me ravno včasih ali pa udajati se telovadbi brez mere, ni vzgojno. Telesna vzgoja meri na popoln razvoj človeka, ne pa na razvoj enega samega dela, morda celo na rovaš drugih, meri na pravo skladnost med fiziološkimi opravili, telesnimi oblikami in lastnostmi značaja. Tak skladen vsestranski razvoj je nasledek neke skupnosti prizadevanj, ki obsega razen telovadbe še vadbo v družbi s tovariši, v kolektivu, prehrano, pravilno razdelitev dela in počitka, obleko, kopeli itd. skladen razvoj je nazadnje zavisen tudi od tvoje konstitucije, starosti in poklica. Če samo telovadimo, se pa ne zmenimo za ostale okoliščine, ki tako očitno učinkujejo na razvoj in ne za učinke vaj na telo, tedaj ne vzgajamo.

S telesno vzgojo okrepimo dejavnost, delovlnost in značaj. Gojenca postavljamo pred resnične težave, s čimer izzovemo njegovo energijo. Toda lotiti se težav mu dovolimo šele, ko je zanje dovolj pripravljen. Naposled moramo razviti s telesno vzgojo tudi zdravo nprav, usmerjeno k dobroti. Če se ukvarjamo samo z gmotnimi, čisto telesnimi uspehi vadbe ne da bi neprestano kazali na njih višji namen, le vztrajamo, vzgajamo pa ne.

Po vsem tem bi dejali, da je telesna vzgoja smotrna dejavnost, nepretrgana in postopna od otroške do moške dobe, ki je njen namen, da popolnoma razvije telo, značaj in duha ter te telesne in dušne pridobitve podredi npravstveni misli: nesebičnosti (Hébert).

Besedo »šport« razlagajo zelo različno, časih vprav bujno. To pa zato, ker se je prvotni pomen spreminjal tako, kakor sta se spreminjala obseg in priljubljenost te oblike telovadbe.

Beseda je angleška. Nastala je iz srednjeveškega latinskega »disportare«, »disportus«, kar pomeni »raznesti«, »raznos« (misli, skrbi), in v prenesenem pomenu »razvedriti«, »razvedrilo«. Njeno francosko obliko »desporter«, »desport« so obrusili Angleži v »disport« in v 16. stoletju v »sport«. V dandanašnji angleščini ima beseda te-le pomene (Funk-Wagnelov slovar):

1. očitno razkazovati,
2. denar razmetavati,
3. razveseljevati se, igrati se, vesel biti,
4. norčevati se, zlasti iz čustev drugega, zasmehovanje,
5. v biologiji: nagla, spontana sprememba (variacija),
6. šport (telovadba),
7. razvedrilo, kratkočasje,
8. igra za razvedrilo,
9. (v Ameriki) športnik, igralec za dobiček.

Vidimo, da je beseda obdržala v bistvu svoj široki latinski pomen. Francoski Larousse-ov slovar pravi, da je šport »metodična gojitev telesnih vaj za spopolnitev telesa in duha«. Kot primer našteva: »konjske dirke, lov, ribarjenje, čolnarjenje, sabljanje, streljanje, telovadbo (gymnastique) itd.« Ta razlaga je zelo slaba, ter tiči v njej mnogo stvarnih nasprotij.

Po Beckmannovem športnem leksikonu pomeni šport: »Neko dejavnost iz posebnega veselja, n. pr. oskrbovanje akvarija, zbiranje znamk itd. Razen tega: telesne vaje, šport s stroji, lov, ribarjenje, rezo živali. Vsako od teh dejavnosti je treba posebej določiti. Za telesne vaje dajemo tole poskusno razlago: Šport je igra, tekmovalna, družinsko organizirana, po določenih pravilih izvajana, storilnost večajoča človeška dejavnost. Sicer je v navedi, da imenujemo telesne vaje kratko in malo šport, toda to je komaj da dopustno. Izrazitejši ko je igravi in storilnost večajoči namen pri nekem tekmovalju, očitnejši je športni značaj (vaje). Šport torej niso telesne vaje same, marveč zgolj način izvedbe telesnih vaj.

K nam je prišla beseda s stvarjo vred z Nemskega, kamor je bila zaslala v 2. polovici XIX. stoletja iz Anglije.

Vsi pomembni raziagalci športa po vsem svetu trdijo, da so boj, neprestani napor in neposredni namen za določeno storitev njegove bistvene značilnosti. Vedno hočem storiti več in boljše kakor so storili drugi ali jaz sam. Očitno je torej športov toliko, kolikor je vrst vaj, n. pr. šport v teku, skoku, streljanju, v vajah na orodju itd. Potemtakem je popolnoma napačno rabiti ta izraz za označbo neke vrste vaj v nasprotju z nekimi drugimi vrstami, ki naj bi bile »telovadba«. Saj bi bila potem ista vaja enkrat »šport«, drugič spet »telovadba«, ali pa ne bi bile izrazite športne vaje, kakor na pr. vrhunske vaje na orodju, šport, kar spet ne bi bilo res. Besede »šport« torej ne moremo rabiti v sistematskem pomenu, femveč le v metodičnem, to se pravi, ne za označbo neke vaje kot vajo, ampak samo za označbo načina, kako s kakšnim neposrednim namenom jo delamo.

Naj nam nekaj primerov pomaga do popolne jasnosti. Plavalec, ki plava sem in tja samo za zabavo, ali morda samo zato, da se v polletni vročini ohladi, samo plava; tisti pa, ki skuša premeriti neko razdaljo v najkrajšem času ali premeriti neko večjo razdaljo, športuje. Vadeč, ki se vadi na drogu z namenom, da si utrdi mišičevje, se samo vadi; če pa skuša storiti vajo boljše ko njegov tovariš, športuje. Navadni sprehajalec, ki hodi zato, da se naučije zraka in gozdnega miru, ni športnik, športnik bi pa postal tisti trenutek, ko bi hotel prehoditi neko daljavo v najkrajšem času samo zato, da jo prehodi kar moč hitro.

Brez prevladujočega pojma borbe, ki spravi v ospredje lastnosti dejavnosti in značaja, ni pravega športa. Taka vadba je le bolj ali manj silovita izvedba neke vaje ali zgolj urjenje.

Izraz šport torej pomeni, da delamo neko vajo z namenom, da premagamo dano težavo in dosežemo neki uspeh.

Tako pojmovan izraz lahko rabimo za vse vrste vaj: za tekmovalne igre, za storilne vaje na orodju in z orodjem (sem spada lahka atletika in del težke atletike), za borilne vaje, za vaje na motornih strojih, na vodi, v vodi itd.

Najbolj zadene bistvo športa, kakor ga dandanašnji pojmujejo, Hébertova razlaga (Hébert): »Šport zoper telesno vzgojo«, prevod iz fran-

coščine, Ljubljana 1933, založila Jugoslovanska sokolska matica), ko pravi, da so »šport« vse vrste telesnih vaj ali telesne dejavnosti, ki je njih namen (neposredni) neka storitev in ki jih delamo v bistvu zato, da se borimo zoper nekaj določena: zoper razdaljo, čas, oviro, gmotno težavo, nevarnost, nasprotnika ali zoper samega sebe.

Izraz te borbene naperjenosti športne telovadbe je tekma.

Po oktobrski revoluciji 1917, ko se je telovadba v vseh oblikah utrdila v Sovjetski zvezi, se je tam udomačilo ime »fizična kultura«, ki se je skrajšal v splošnem prizadevanju v kar najbolj zgoščenim izražanjem v krajšo obliko »fizkultura«. Ta izraz so rabili že preje v Evropi v istem pomenu kot »telesno vzgojo«, vendar ni bil kdo ve kaj razširjen. Sovjetski tovariši dajejo »fizkulturi« isto vsebino kot mi »telesni vzgoji«. Oba izraza imata enako vrednost, sta soznačici.

Pri tej priliki naj opozorimo, da spada ves kup tistih »posebnih« nazivov, ki sta jih ustvarila največ moda in trgovska reklama, kakor na pr. vse vrste »gimnastike« (jutrnja, talna, ogrevalna itd.), v pojem telovadbe. Tisto posebno ime kaže samo smer take telovadbe in nič drugega. To pa je veliko lepše in natančnejše povedano z domačo »telovadbo« in z ustrežajočim pridevnikom, kakor smo že razložili v prvem delu.

Fizkulturni odbor Slovenije rabi pri svojem delu izraze: telesna vzgoja, fizična kultura, šport in telovadba v pomenih, kakor smo jih v tem članku razložili. Tako so ti izrazi dovolj določni, da ne povzročajo dvoumnosti ali nejasnosti. Prav bi bilo, da se vsi otresemo stare primitivnosti, ki nam je pri sedanjih razvitostih telesne vzgoje samo še v napoto. Naj se tudi v tej navidez malo pomembni zunanosti, zenotimosti; enotnosti v delu in mišljenju naj se kaže tudi v večji enotnosti besedišča. Zato naj nam bo »športnik«, tekmovalac v vajah na orodju prav tako kot tekmovalac v teku ali nogometu, nogometar in tekalec pa, ki se z različnimi vajami pripravljata za svojo tekmovalno panogo »telovadca« prav tako kot tisti, ki se pripravljata na orodju ali uri v prostih vajah. Tudi ne ločimo »telovadnega orodja« od »športnega« tako, da je nogometna žoga »športni«, drog pa »telovadni« predmet; najbolj domače je, če je oboje »telovadno orodje«. Takih primerov je za velik kup. Vsi nas pa opominjajo, da je čas, da se tudi v teh rečeh prilagodimo enotni organizaciji vse telovadbe.

Stanko Trček

★ ★ ★

SMUČANJE

Sneg, snežna poljana, smuči — uživanje in prostost v naradi, pogled na svobodne bregove!

Plavalci in jadranci se borijo z valovi, jezdecj morajo z voljo in znanjem obvladovati svojega muhastega konja in z njim ustvariti eno telo, letalec se mora boriti z nevarnostjo v zraku, a smučarji in planinci morajo obvladovati nevarnosti gora: led, sneg in vreme. Kakor zrak, tako tudi sneg ni bil dolgo časa obvladan. Šele s smučmi je bilo ustvarjeno novo telesno udejstvovanje, smučanje in z njim so bila odprta pota v nepristopne bregove.

Smučanje je zelo izdatna telesna vaja. Mišice morajo delati in zato potrebujejo hrane. S tem je celokupna izmena snovi v telesu pospešena. Dihalni organi, krvni obtok in izločilni sistem, so primorani k največjemu delovanju. Prilagoditi se na to delo, pomeni krepiti odnose organskih skupin. Koža, njena krvna pota, in živci se morajo prilagoditi vremenskim nepriškim in se zaradi tega oktepi ves organizem.

Smučamo pretežno v višinah in znano je, da je tako delo v hribeh in planinah težje ter močnejše nego v dolini. Smučanje je tudi zelo dobra vaja za ravnotežje, ker terja najtesnejšo soglasnost mišičnega in živčnega sistema, v kratkem rečeno: popolno sodelovanje telesa in volje. — Smučar mora z veliko naglico dojemati raznolikosti v terenu, t. j. vzpetine, doline, vsake najmanjše vdolbine, kamenje, potoke in nešteto različnih zaprek, in jih obvladati s prilagojenimi gibi. Tako razvija smučanje popolno obvladovanje telesa.

Smučanje razvija tudi mnoge duševne vrednosti. Zima ni več strašna za smučarja, ki kljubuje vsem nevarnostim na svoji poti. Zato je večkrat potrebna hrabrost, vztrajnost prisotnost duha in odločnost. Odkar sneg človeku ni več tuj in odvraten, potujejo prebivalci na severu tudi pozimi, prav tako kakor poleti: in tudi naši planinski prebivalci najdejo tudi pozimi pot do sveta. Smučji so osvobodile gorske vasi dolge zimske osamelosti.

Mi, ki ne živimo v visokih gorah, smo popolnoma zašli v čas strojev, v čas mehanizacije. Stroji so nam odvzeli mnogo telesnega udejstvovanja,

ki ga moramo nadomestiti. Človek, je iznašel stroje in s tem mehaniziran svet, je tudi našel potrebno izenačenje s telesnimi vajami. Neštete so možnosti, ki dajejo meščanu poletje priliko, da se duševno in telesno popravi, najsi bo to v obliki iger ali kakega drugega telesnega udejstvovanja. Ali malo je telesnih vaj, ki so tudi pozimi pristopne človeku zunaj v svobodni naradi. Zato je smučanje za meščana posebno priporočljivo.

Mnogi ljudje so danes samo deli stroja. Njihovo delo je popolnoma mehanizirano, brez čustev, brez doživljajev, brez misli in brez duše. Drugi zopet bolujejo zaradi prevelike gonje za delom. Vsem tem je potrebno pozimi smučanje. Človek, kateri je pri strojih ali pri drugih mehaničnih sredstvih otopel, mora svoje čute vzbuditi in si poiskati razvedrila. Oni, ki je postal zaradi dnevnega dela izmučen, temu je treba samo malo lahke vožnje po dolini ali mirnega smuka v tihih zimskih gozdovih in živci se mu bodo pomirili. Kdor je samo enkrat poskusil vožnje po snežni višini, ta si bo vedno želel obnoviti ta doživljaj.

S pomočjo smučk je izgubila zima svojo strašno moč; smučar obvlada najvišje planine, katere so mu bile prej nedosegljive. Boj s snežnim elementom v snežni lepoti in v samotni gora, pušča človeku nepozabne doživljaje. Človek se vrača s takih tur notranje zadovoljen. Smučanje in telesne vaje v poletju, so vrnile človeka zopet naradi. J. B.

★

PLANINSKI ZBORNİK 1945

Leta 1945, glasilo slovenskega planinstva ni izhajalo in Planinsko društvo Slovenije se je odločilo, da izda v zameno Planinski zbornik, ki je te dni izšel v prikupni opremi. Vsebuje prikaz slovenskega planinstva v osvobodilnem boju, spominške članke o padlih planincih in splošni planinskih del. Zbornik je na razpolago v knjigarnah broširan za 90 dinarjev in vezan za 120 dinarjev. Obljubljeno nam je obširno poročilo o tej planinski knjigi in ga bomo v kratkem objavili. Vsak planinec naj si omisli ta Planinski zbornik.

Sporod

DRŽAVNIH PRVENSTEV IN VAŽNEJŠIH ŠPORTNIH PRIREDITEV

1946

★ ★ ★

JANUAR

26. do 30. Prvenstvo v hokeju na ledu in v umetnem drsanju v Zagrebu.

FEBRUAR

2. in 3. Prvenstvo v smučanju (alpski del) v Guštanju.
9. in 10. Prvenstvo v smučanju (klasični del) v Kranjski gori.

MAREC

27. do 31. Prvenstvo v namiznem tenisu v Vojvodini (Subotica).

APRIL

7. Pomladanski teki čez drn in strn, obvezni za športnike vseh panog, v vseh krajih FLR Jugoslavije.
28. Prvenstvo v teku čez drn in strn v Zagrebu.

MAJ

15. do 19. Prvenstvo v keglanju v Vojvodini.
13. do 25. Izmenski tek za rojstni dan maršala TITA. Tek priredi po navodilih Centralnega odbora vsak federalni odbor na svojem področju.

JUNIJ

23. Fizkulturni dan v vseh mestih Jugoslavije.

JULIJ

7. Motociklistično cestno prvenstvo v Beogradu.

AVGUST

1. do 11. Mednarodna kolesarska dirka, verjetno na progi Varna—Trst.
4. do 11. Prvenstvo v odbojki v Sarajevu.
11. Začetek nogometnega prvenstva.
17. do 18. Prvi del lahkoatletkega prvenstva v Beogradu: deseterboj, tek na 3000 m, preko zaprek, maratonski tek (42.197 m), peterboj za lahkoatletinje (100 m, daljina, višina, kopje, disk).
23. do 25. Prvenstvo v plavanju, waterpoolu in skokih na Hrvatskem.
30. do 31. Drugi del lahkoatletkega prvenstva v Ljubljani (olimpijski spored).

SEPTEMBER

1. Zaključek drugega dela lahkoatletkega prvenstva v Ljubljani.
1. Mednarodne motociklistične dirke za »Veliko nagrado Jugoslavije« v Zagrebu.
3. do 8. Prvenstvo v kolesarjenju in dirkališču v Zagrebu.
15. Motociklistično gorsko prvenstvo v Sloveniji (Ljubelj).
13. do 15. Fizkulturni zlet Jugoslovanske armade v Beogradu.
29. Cestno prvenstvo v kolesarjenju v Srbiji.
27. do 29. Prvenstvo v rokometu v Zagrebu.

OKTOBER

6. Gorsko prvenstvo v kolesarjenju v Zagrebu.
5. do 6. Prvenstvo v streljanju na Cetinju.
6. Prvenstvo v jadrnanju v Splitu.

NOVEMBER

1. do 3. Prvenstvo v telovadbi v Sloveniji.
11. Jesenski tek čez drn in strn nazvan »Zmaga ljudstva«, v vseh krajih Jugoslavije. Obvezen za športnike vseh panog.

DECEMBER

14. do 15. Prvenstvo v rokoborbi v Sarajevu.
20. do 22. Prvenstvo v boksu v Beogradu, v kategorijah: bantam, lahka, srednje teška in teška.
20. do 22. Prvenstvo v boksu v Zagrebu, v kategorijah: petelinja, peresna, velter in pol teška.

Pismo iz Zagreba

ROKOMET

Rokomet je skoraj na las nogometu podobna igra, je pa le malo znana med našimi športnimi množicami. Četudi je rokomet star kot nogomet, če ne še starejši, je zanimanje zanj dosti manjše. Drugod po svetu je rokomet zelo priljubljen, toda največ ga igrajo po Evropi. Pred drugo svetovno vojno so prevladovali v rokometu Madžarska, Švedska, Nemčija ter Danska. Zanimivo je tudi, da so rokomet zelo igrali tudi v Aziji, posebno Japonci. V Ameriki je bil včasih rokomet zelo priljubljen, toda sčasoma sta ga spodrinila košarka in rugby. Pri nas se je rokomet jel razširjati okoli leta 1930., s središčem v Zagrebu. Toda športni forumi v stari Jugoslaviji se niso zavedali potrebe, da bi širili ta šport med množico. Rokomet je ostal področje srednješolcev in študentov. Razen v Zagrebu se je rokomet začel razširjati tudi v Beogradu, Ljubljani, Celju, Bjelovaru in Varaždinu. Največji uspeh je doseglo predstavništvo zagrebske I. realne gimnazije, ki je leta 1936. na Olimpijadi v Berlinu igralo 9:9 z evropskim zmagovalcem.

Zdaj nastaja vprašanje kako naj razširimo rokomet med ljudstvom. Visoki šoli za telesno vzgojo v Beogradu in v Zagrebu bosta v kratkem dali strokovnjake v vseh športnih panogah in med njimi tudi vaditelje za rokomet.

V Zagrebu, kjer je bil nekdanj rokomet popriščje srednješolske in druge učee se mladine, je danes že osem rokometnih moštev, in sicer pri družtvih: Dinamo, Metalac, Mladost, 32 divizija, Lokomotiva, Akademija, Tekstilac in Grafičar. Na letošnjem tekmovanju za naslov prvaka federalne Hrvatske je zmagalo moštvo Metalca. Split je danes edino mesto, katero je po osvobojenju, razen Zagreba, začelo z rokometnim tekmovanjem, ter ima 2 izenačeni enajstoriči.

Rokomet ne terja specializacije, temveč izpopolnjuje ostalo telesno vzgojo. Ima tudi vse pogoje, da postane ob nogometu najbolj množičen šport, ker ta igra zaradi svoje borbenosti more prav tako navdušiti športno občinstvo kakor nogomet. Kar je najbolj važno, je rokomet pristopen množici, ker se da igrati z zelo skromnimi sredstvi. Zastopuje primeren travnik, žoga ter štirje kamni, da se označijo vrata. Seveda je potem, ko se rokomet že tako uveljavlja, da je mogoče sestaviti moštva, treba upoštevati pravila igre.

Igrišče je 90—110 m dolg in 55—65 m širok pravokotnik, najboljša mera je 95x55 m. — V sredi vsake krajše stranice so vrata 2,44 m visoka in 7,32 m široka. Pred vrati je 11 m oddaljen polkrog in se imenuje vratarjev prostor, 16,5 m od vrat je potegnjena s krajšo stranic igrišča vzporedna črta, prostor med 16,5 in 11 m se imenuje kazenski prostor. V sredi 13 m pred vrati je označeno mesto za prosti kazenski strel, ki se

imenuje »trinajstmetrovka«, podobno kot pri nogometu enajstmetrovka. Žoga je usnjena, obsega 58—60 cm in mora biti 400—500 g teška. Za pionirje in ženske 350 g in obsega 56 centimetrov.

Moštvo šteje kakor pri nogometu 11 igralcev, ki so lahko oblečeni kakor njihovi tovariši pri nogometu, toda priporočljivo je, da imajo gumijaste čevlje.

Rokometna tekma traja 2x30 min., za pionirje in ženske pa 2x20 min. Sodniku pomagata dva stranska sodnika, in sicer eden na vzhodni strani pri 16,5 m, a drugi prav tako na zahodni strani in pri nasprotnih vratih.

Igra mladink je predysem igra, toda tudi mladinke morejo biti borbene, kar je dokazala ženska vrsta nekdanje zagrebske »Concordije«, ki si je leta 1928. v Londonu prborila svetovno prvenstvo. Posebno pa je treba paziti pri pionirjih, da ni prevelike razlike v starosti.

Rokomet je priporočljiv za vsakega športnika, ne glede ali igra nogomet, smuča, plava, igra namizni tenis ali kar koli, da se navduši zanj in da ga igra. Zagrebškim rokometnim moštvom dajejo najboljšo oporo prav tisti igralci, katerim rokomet ni glavna športna panoga. Znani 38 let stari dr. Buratović uspešno nastopa v moštvi Metalca. Zanimivo je tudi to, da nogometni vratar, pa če je še tako odličen, za rokomet ni povsem primeren, ali pa tudi narobe, vratar pri rokometu ni za vratarja pri nogometu. Izjemoma so znani vratarji zagrebških nogometnih moštev: Šoštarič, Kralj, Mikuš obenem odlični rokometni vratarji. Lahkoatletski rekorder Derniković pa je najboljši srednji krilec v Zagrebu. Nogometni igralci Zagrebskega Dinama, bratje Horvat, so obenem najboljši igralci v rokometnem moštvi. Doleneč, najboljši hrvatski skakalec ob palici in odličen nogometaš, je vrh tega še najboljši rokometni strelac. Znani lahkoatleti Marčelja, Vanič, Javor, Abramović, Tarbuk z ostalimi, so hkrati stebri pri svojih rokometnih moštvih. Tudi smučarja Marolt in Kumar sta med najboljšimi zagrebškimi rokometnimi napadalci. Igralca namiznega tenisa Kosi in Kras, sta tudi odlična pri rokometu. Potem pravak v drsanju Škrtić, odboikaš dr. Kovavevič, košarkaš Mjlojković in veliko drugih športnikov. Vsi ti so v rokometu našli poleg izpopolnjevanja za svojo panogo še resničen športni užitek.

Po odredbi FOJ-a bo prvenstvo Jugoslavije v rokometu od 27. do 29. septembra 1946 v Zagrebu. Načrt tekmovanja še ni določen, toda gotovo je, da bodo zastopane vse federalne enote. Do prvenstva je torej še dovolj časa, da se zdrami zanimanje, da v plemeniti igri za najčastnejši naslov prvaka Jugoslavije napredujemo za prosep ljudske telesne vzgoje v novi Jugoslaviji. Ivan Snoj.

★ ★ ★

Moč, brzina in vztrajnost

Kaj je važnejše za športni uspeh posameznika?

Ni še tako dolgo od tedaj, ko so bili na primer tekalci prepričani, da morajo vaditi samo tek, če hočejo zboljšati svoje uspehe. To je nekod bil običaj, posebno pri dolgoprogajih tudi drugih športnih panog, ki so vztrajno in uporno tekli ali vozili ali hodili »runde« in »runde«, misleč pri tem samo na vztrajnost kot prvi pogoj za doseglo dobrega izida, ne glede na mnoge druge, prav tako važne predpostavke.

Medtem pa so mnogi, ki so se natančneje bavili s takimi in podobnimi vprašanji, ugotovili in tudi dokazali, ne samo praktično, temveč tudi teoretično, da ima v športu odločilno vlogo več predpostavk, ki jih mora atlet kolikor mogoče največ izpolniti, če hoče doseči nadpovprečne

uspehe. Predvsem mora vsak športnik, pa naj se bavi s katero koli športno panogo, skrbeti za

enakomeren razvoj telesa.

Saj je dandanes že vsakemu začetniku jasno, da pri teku ne delujejo samo noge, pri boksu samo roke itd., temveč je povsod potrebnih mnogo pomožnih gibov, ki delo onih glavnih činiteljev v vsaki panogi (n. pr. pri teku nog) olajšajo, odnosno sploh omogočijo. Da je to res tako, čuti vsak športnik najbolje po urjenju, ko na primer tekalca ne bole samo noge, kakor bi utegnil kdo misliti, marveč celo roke, hrbtne, trebušne mišice itd., ker so vsi ti deli telesa — poleg notranjih organov — oprav-

ljali važno nalogo in bi brez njihovega sodelovanja izvedba vaje ali teka sploh ne bila mogoča.

Katere so torej one temeljne predpostavke, ki jih mora vsak športnik upoštevati? Poglejmo nekoliko po raznih športnih panogah in njih disciplinah, pa si bomo takoj na jasnem. Vzemimo n. pr. boks. Kdor ni imel s športom nikdar opraviti in bi gledal partijo boksa, bi bil gotovo prepričan, da je pri njem edino odločilna moč. Močnejši bo zmagal, si bo enostavno dejal, če bo zagledal v »ringu« dva različno močna atleta. Že v prvi minuti pa bo morda presenečen, ker ni izključeno, da bo videl, da je oni »slabši« prav za prav boljši. Športnik bi takemu laiku hitro pojasnil, da ima oni šibkejši pač

boljšo tehniko

ali da je, kakor pravimo, v boljši kondiciji. In v čem prideta do izraza pravkar omenjena boljša tehnika in boljša kondicija? Morda samo v moči? Gotovo ne! Prav tako važno vlogo imata tudi

hitrost akcij in vztrajnost.

Do popolnoma enake ugotovitve nas privedejo podobna razglabljanja tudi v lahki atletiki, kjer je na primer že sedaj dobro znano, da so najhitrejši tekalci na svetu samo močnejši ljudje. Iz tega lahko zaključimo, da je za doseglo velike brzine potrebna zlasti še moč, kar nam najbolj potrjuje dejstvo, da je sposobnost mišice reagirati na živčni dražljaj, odvisna od kakovosti in množine mišičnih viter. Manj važen činitelj pa je pri tekalcu na zelo kratke proge vztrajnost, ki si jo pridobi tako rekoč mimogrede. Podobno lahko ugotovimo tudi pri srednje- in dolgoprogajih. Pri nas prevladuje, žal, še dandanes prepričanje, da je pri slednjih potrebna samo vztrajnost. Nepravilnost tega naziranja dokazujejo najbolj zgovorno slabi uspehi naših dolgoprogajev (razen nekaterih redkih izjem), pri katerih so ostali zaradi tega, ker posvečajo — kakor tudi ostali tekalci na daljše razdalje — premalo pažnje hitrosti, v domnevi, da si bodo z urjenjem vztrajnosti pridobili tudi brzino. —

Tek s smučmi na progi vkreber

Resnica pa je ravno nasprotna. Zato ni čudno, če najdemo v preglednih tabelah urjenj najboljših svetovnih srednje- in dolgoprogajev zmerom večji odstotek vaje v brzini! Če pa pogledamo izide naših najboljših dolgoprogajev, opazimo na prvi pogled, da ne vzdrže tempa z najboljšimi niti do polovice proge, kar najboljše dokazuje, da ne gre tu samo za vztrajnost, ampak tudi za hitrost, ki pa je, kakor smo že povedali, zopet odvisna od moči posameznega atleta. Pri tem pa moramo ugotoviti še, da pri dolgih progah ni tako važna količina mišic, temveč kakovost, ker bi bila prevelika količina, ki je

Mojstrica v umetnem drsanju

na primer pogoj za metalca, tekalcu samo v oviro.

Iz vsega tega sledi, da za športnika ne pride v poštev samo eden izmed navedenih činiteljev, kar bi se dalo sklepati glede na posebnost panoge, ki jo goji, temveč mora upoštevati še ostale činitelje ter jih razviti v pravilnem odnosu z glavnim činiteljem, ker so vsi ti, kakor smo videli, odvisni drug od drugega.

DRUŠTVENE VESTI

OBČNI ZBOR TD CELJE

Dne 19. decembra je bil I. redni občni zbor TD Celje.

Občnemu zboru, ki ga je otvoril tov. Vagner Janko, so poleg velikega števila članstva prisostvovali zastopniki Okrožnega in Okrajnega NO, sindikata, Ljudske prosvete, TD »Olimpia« ter podružnic PDŠ, AFZ in ZMS.

Po izrpnih poročilih pripravljalnega odbora je bilo razvidno uspešno delo v telesni vzgoji v kratki dobi po osvoboditvi.

V imenu Okrožnega odbora je podal tov. Jug poročilo, v katerem je prikazal delo bivših športnih klubov v Celju, ki so zadnja leta pred okupacijo popolnoma zajadrali v službo fašističnih podpornikov. Nemški klubi pa so načrtno vzgajali petokolonaše in gestapovce.

Nova ljudska telesna vzgoja hoče ustvariti novi lik slovenskega človeka v duhu Osvobodilne fronte. Pri svojem delu se mora opirati na vse množične organizacije, ker le z njihovo pomočjo bo mogoče zajeti najširše plasti našega ljudstva v telesni vzgoji.

Članstvo si je soglasno izvolilo sledečo društveno upravo:

Predsednik: Presinger Riko; I. podpredsednik: Jug Karel; II. podpredsednik: Rihter Boža; I. tajnik: Presinger Mirko; II. tajnik: Medved Silva; blagajnik: Šparhalk Marta; gospodar: Ilovir Ciril. Referenti so: telovadba: Kokot Slavko; nogomet: Slamič Herman, Podsednešek Karel; lahkoatletika: Jenko Rado; smučanje: Kokan Ludovik; drsanje: Presinger Riko, Rahtar Boža; odbojka, košarka: Kokot Slavko; namizni tenis: Morn Maks; kolesarstvo: Fajs Mirko; streljanje: Aman Jožko; jahanje: Serdomer Jože; plavanje: Ščuka Zorko; propaganda: Vudler Zoran; zdravstvo: dr. Flajs Jože, dr. Mušič Draga. Vodniki moških oddelkov so: Kokot Slavko, Ilovir Ciril, Ronotar Jože, Vodnice ženskih oddelkov so: Lojk Milka, Oset Zora, Marek Majda. Nadzorni odbor: Močnik Vlado, Vagner Janko, Grobelnik Tone; namestnika: Trdina Mina, Serdener Marica. Disciplinski odbor: dr. Goričan Alojz, Presinger Dolfe, Stibrič Zdravko; nam.: Dečman Ivan, Rode Majda.

MARIBORSKI ŽELEZNIČAR POZIMI

Po dobro uspeli letni sezoni ter z množičnimi teki čez drn in strn, se je vse športno življenje preneslo ali v telovadnice ali pa na snežne poljane našega prostranega Pohorja.

Prvi so se letošnjo zimo predstavili dne 21. decembra, rokoborci agilnega Železničarja. Nastopilo je devet parov v tekmovanju, dva para v ekshibiciji in en par v prostem stilu. Tekmovanja so nudila številni publikli mnogo športnega užitka in so pokazala, kaj zmore pridnost in

vztrajnost, ter kaj se lahko doseže z večmesečnimi vajami.

Nekdanj je bila rokoborba v Mariboru na visoki stopnji, za časa okupacije je pa bilo tekmovanje popolnoma onemogočeno, tako da je bilo treba začeti vse popolnoma od začetka. Stari borci so okrog sebe zbrali mladino, ter so se predstavili pod okriljem Železničarja. V areni smo videli poleg mlajših talentiranih moči, tudi že od prej znane atlete: Fišerja, Verbošta, Lepenika, Seraka, Jezernika in druge. Ugajali so nam tudi mlajši, samo rutine jim manjka.

Tekmovanja so se izšla takole:

Bantam: Stiberc II zmagal nad Fransom in Hrastnik nad Jezernikom II s tušem; — peresno lahka: Jezernik I — Lepenik neodločeno; — lahka: Jazbinšek zmagal s tušem nad Grilom; — velter: Vobič s tušem nad Stibere I; srednja: Serko nad Nosanom in Blatnik nad Ulesom s tušem; — pol teška: Verboršt I s tušem nad Kramergerjem; — teška: Fišer s tušem nad Verborštom II; — v ekshibiciji sta nastopila 2 para: Serko in Ules ter Voboč in Jezernik, oba neodločeno.

Najbolj razburljiva in najbolj je navdušila prisotne gledalce zadnja točka — prosti stil, katero sta izvajala prvič v Mariboru Fišer in Verboršt II. Prosti stil zahteva od tekmovalca mnogo vežbe, mnogo rutine in predvsem izdržljivosti.

Po izjavi merodajnih pri društvu, bodo rokoborci v bližnji bodočnosti šli na propagandna tekmovanja po naši ožji domovini, da tudi v drugih krajih vzbude zanimanje za to vrsto športa.

BRATSTVO-ROGATEC : EDINSTVO-ROG. SLATINA 8:2 (4:1)

V nedeljo, dne 30. decembra je bila na nogometnem igrišču v Rogatcu odigrana prijateljska tekma med Edinstvom iz Rog. Slatine in Bratstvom iz Rogatca. Tekma se je začela ob 14. uri, nebo je bilo oblačno in je med samo tokmo nekaj časa deževalo, igrišče je bilo težavno in blatno. — Bratstvo je nastopilo s sledečimi igralci: Prevolšek, Pelko, Artič, Šolinc, Bergoč, Paš H., Avguštin Š., Koje, Očko, Novak, Lebič.

Takoj v začetku je napadalna vrsta domačinov prešla v napad in z uspelo kombinacijo dosegla po levi zvezi, Koju, vodstvo z 1:0. Domačini so bili v premoči, tako da so se gostje pretežno posvetili obrambi. Že po 17. minutah so domačini vodili s 3:0. Do konca prvega polčasa je uspelo gostom znižati razmerje na 3:1, vendar so domačini 4 minute pred koncem prvega polčasa po desni zvezi, Novaku, zvišali na 4:1.

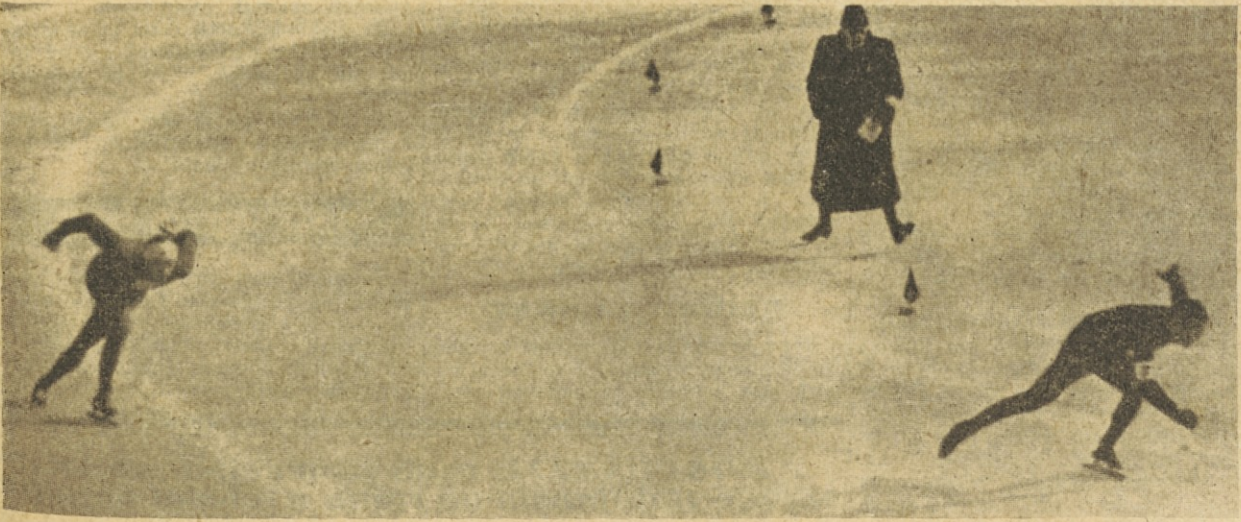
Po prvem polčasu so se gostje nekoliko bolj upirali, vendar brez uspeha in domačini so v drugi polovici igre poslali 4 žoge v nasprotnikovo mrežo. Gostje so dosegli še en uspeh, tako da se je tekma končala z 8:2.

Domače moštvo je zaslužno zmagalo proti staremu nasprotniku iz Rogaske Slatine. Igra je bila deloma ostra, vendar je sodnik Cesar svojo nalogo zadovoljivo opravil.

Najboljši igralec na igrišču je bil kapetan domačega moštva Bergoč. Od domačinih sta se izkazala tudi Očko in Peko. Tudi novi igralci Lebič, Avguštin, Novak in Šolinc so se zelo dobro obnesli.

Gole za domače so dosegli: Novak 3, Bergoč 2, Lebič 1, Koje 1 in Očko 1.

Za goste sta zabila gole Lašič in Kitak I.

Hitrostno drsanje je pri nas komaj znan šport. — Dva finska mojstra na zadnji krivulji pred ciljem.

Ljudje v borbi s naravo

V. Solovjev:

LOV V TAJGI

Zdaj lovca ni bilo treba več puške. Naslonil jo je na grm in se po bliskovito vrgel v sneg. V roki se mu je zabliskalo nož in ročno se je zakadil v nemočno žival. Ujulgov obraz je ves zardel, nos se mu je napel in bliskajoče se oči so se vbadale v plen. Urno je zaklal prvega in drugega jelena. Tretji pa je bil močan in se je z vsem naporom izkopal iz snega, hoteč uteci. Ujulgov obraz je bil žalosten. Lovčev obraz je bil žalosten. Kaj se je zgodilo? Nikdar se mu ni pripetilo kaj takega. Ničesar ni ugovarjal. Ne ene živali ni srečal. Se sledov ni bilo in pasti so bile prazne.

Tako se je lahko lovec ustavi, si oddahnil in utrl pot s čela. Na rdečem obrazu mu je zasijalo zadovoljstvo in veselje. Redek plen! V nekaj minutah je bil ubil štiri jelene. Zdaj se že lahko vrne domov, ker ne bo prišel praznih rok. Začal si je pipo, vrgel puško na hrbet in odhitel tja, kjer ga je čakala rodbina.

Ni bil več v skrbeh za dom in hrano. Na obrazu, ki je bil vever kakor jasno nebo, ni bilo ne oblačka. Ujulgov se na moč veselil in se mu vidilo, da je vse okoli njega veselo.

Beži Ujulg, Svet se večeri, mračne sence se plazijo iz gozdov in do-

lin. Tajga postaja čedalje temnejša, čeprav je noč svetla — lepa mesečna noč.

Pozno zvečer je bilo, ko je dospel v šotarišče. Njegovi so se že pripravljali k spanju, takisto ostale rodbine v drugih šotarih. Ko pa so začuli njegove stopinje, so vsi prihiteli v Ujulgov šotar, vprašujoč, kako je lov uspel.

Lovčev obraz je bil žalosten.

Kaj se je zgodilo?

Nikdar se mu ni pripetilo kaj takega. Ničesar ni ugovarjal. Ne ene živali ni srečal. Se sledov ni bilo in pasti so bile prazne.

Tako odgovarja Ujulg na vsa vprašanja. Ne sme lovec takoj razodeti resnice o iovu. Ujulg se tedaj nič ne hvali.

In vsi se delajo žalostne, čeprav ne verujejo. Trdno so uverjeni, da je v tajgi vendarle kakšen Ujulgov plen — vsaj en jelen. Prenehajo govoriti in se brž razidejo.

Na vse zgodaj pa so vsi pobrali šotore in so šli taboriti tja, kjer je bil Ujulg pustil lovski plen, mala skupina ljudi v brezkončni tajgi je bila rešena gladi. (Konec)

★ ★ ★

Dogodek na igrišču

Bil sem nemara šestnajst let star in navdušen za vse, kar je dihalo po športu. Vneto sem čital športne članke in poročila v dnevnikih, zasledoval domače in svetovne rekorde in v mladosti zaslanjal videl sebe kot uspešnega tekmovalca, zdaj v tej, zdaj zopet v drugi športni panogi. Obiskoval sem nogometne tekme, občudoval skoke s stolpa, veselil uspehov naših plavalcev in kočno gledal z odprtimi očmi in usmi atletičar na tedanjih lahkoatletičkih prireditvah.

O razvoju športa pri nas doma in v tujini, ter o načinu vadbe nisem bil kaj prida poučen. Ostal sem samo opazovalec, v dno duše uverjen, da je to povsem dovolj. Bil sem namreč v tistih letih še zelo šibak in si nisem upal misliti, da bi mogel tudi jaz dejansko sodelovati. Med vsem panogami, ki sem jih tedaj poznal, me je najbolj privlačevala lahka atletika. Čutil bi se zelo srečnega, če bi tudi sam bil med mladeniči, ki so tekli, skakali in lučali svoja orodja. Toda kaj, ko pa mi je vse upe grenila zavest, da nisem dovolj sposoben.

Brat je bil član nekega kluba, uril se je v teku. Nekaj časa ni posebno napredoval, čez leto dni pa je že tako dobro tekkel, da je bil med mlajšimi tekači prvi. Po nekem tekmovalstvu mi je dejal, da bi s pridno vajjo morda tudi jaz uspel. Obljubil mi je, da me popelje na igrišče in me predstavi svojemu vadiatelju. Radost in ponos, ki sta me navdala ob tej obljubi, sta bila tako velika, da bi ju težko popisal. Ves sem bil v oblasti mladostnega ognja in že sem videl sebe med atleti, ki vadijo po strogih navodilih svojega vadiatelja. Od tedaj se je nekaj spremenilo v moji notranjosti in zdaj se mi, da sem posledje gledal v svet bolj samozavestno in bolj možgato.

Lep dan je bil, ko sem šel na igrišče. Sonce je prijazno sijalo in toplo je bilo. Pomlad se je umikala poletju. Zavil sem na igrišče, ki se je kopal v soncu. Tudi v meni je vse sijalo, saj nisem prišel več kakor navaden gledalec, marveč kakor pravi atlet. Igrišče se je zdelo kakor bogata zelena preproga, obrobljena s širokim črnim trakom.

Mimo mene je prišel skupina. Urili so se v vztrajnostnem teku. Globoko in sunkovito so dihalo in njihovi goli, rahlo od sonca opaljeni hrbti so bili oznojeni. Obrazi so jim bili sicer mirni, toda utrujeni izraz je razodeval, da so že pretekli dokaj kroge. Ozrl sem se za njimi po tekašči. Zmotilo me je kopje, ki je plavalo nad igriščem in blizu mene škrtnilo v tla. Obrnil sem se, da bi videl spretnega metala. Z očmi nisem prišel do tja, pogled se je ustavil na atletu, ki se je po dveh hitrih obratih vzravnaval in izpustil okroglo ploščo počevno v zrak. Roka mi je ostala iztegnjena kakor bi hotela za-

orodjem, telo pa je ostalo za trenutek kakor vkopano. Čudovito lep se mi je zdel ta mladenič, ko je tako zrl za svojim orodjem. Disk je medtem v lepem loku ploskoma padel v travo in podrsnil naprej. Na drugi strani ob robu igrišča je bilo več mladeničev, ki so urili v skakanju ob palici. Približal sem se in z vsem spoštovanjem občudoval tolikšno spretnost. Se in še bi gledal čvrsta telesa, ki so lahko brez teže tako visoko plavalata preko prečke.

Vse igrišče je nudilo sliko življenja in kipeče mladosti navzlic temu, da je vadijo le nekaj desetnih izbrancev. Zamaknjen sem zrl na vse to in v svojih žilah sem začutil vroče kipe, ki se je stopnjevalo, in ki mi je bilo doslej docela neznan.

Nekdo me je potepal po hrbtu. Okrenil sem se. Pred menoj je stal gospod, ki je sicer prijazen, toda z odsotnimi očmi zrl name. Plašno sem uprl vanj svoje oči in ni se mi zdel prikupen.

»Praviš, da te veseli lahka atletika... Do katere panoge pa čutiš več veselja?«

V meni je vse igralo. Oči so radostno sijale in prostor, obdan z lesenim ograjom, se mi je zdel še lepši. »Sam ne vem. Vse bi me veselilo, samo ne vem, če bom sposoben,« sem odvrnil.

Počasi se je obrnil, mignil z roko in krenil sem za njim. Prišla sva do slačilnice. Pokazal mi je kup starih tekaških čevljev in mi velel, naj si izberem. Našel sem prave, že docela izrabljene, in zdelo se mi je, da še nisem bil srečnejši. Ponovno sem stopil pred gospoda — vadiatelja, ki mi je velel obleči se, in sem ga vprašal, kaj sedaj.

»Teci dvakrat okrog po tekašči,« je sledil odgovor.

Pričakoval sem drobnejših navodil, kakor sem videl, da so jih dobivali ostali že izvežbani atleti. Vprašal sem ponovno, kako naj tečem. Hitro ali počasi.

»Teci kakor te je volja,« je odvrnil in se naveličano okrenil drugam.

Pognal sem se po tekašči. Menil sem, čim hitreje, tem bolje. Predirjal sem prvih sto metrov. Čevlji so rahlo škrtali s svojimi bodicami. Prehitel sem nekatere in užival v hitrosti. Topel zrak mi je božal lica, lasje so se mi vsuli na čelo. Sam ne vem, kako sem tekkel, kajti o pravilnem teku nisem bil poučen. Postajal sem zasopljem. Prsa so se sunkovito dvigala, pretekli pa nisem niti prvega kroga. Naprej, naprej. Z vso voljo sem hotel obdržati hitrost, zdaj so me ostali tekači drug za drugim zložno prehiteli. Krčevito sem napegnjal sile, da bi vzdržal. Kolena so mi klecala, srce je tolklo vedno bolj divje in neumljeno, prsa so plala. Začutil sem bolečino v životu, postajala je vedno ostrejša, ni mi dalo

dihati. Stemnilo se mi je za trenutek pred očmi in ustaviti sem se moral. Jedva sem dohajal sapo, mislil nisem na nič več.

Zdrnila me je roka, ki je težko padla na mojo ramo. Kakor iz daljave sem začul brezbržen glas: »Dečko, ti nisi za lahko atletiko.«

Naslonil sem se na ograj ob tekašči. Počasi sem doumel vso grozoto besedi, ki so mi še ledeno zvenele v ušesih. Bil sem končno na jasnem o svojih sposobnostih in skoro sem si želel, da bi umrl.

Dokaj let je že preteklo od tedaj. Spominjam se pa, da sem se šele po nekaj letih osvobodil morečega občutka manjvrednosti.

To je bil resničen dogodek iz časa, ko so pri nas vodili telesno vzgojno življenje protiljudski elementi. Nij jim bilo mar vzgojiti boljšo in krepkejšo mladino, iskali so samo izrednih nadarjenцев, iskali so svojih koristi. Množice mladine pa so bile ob tem prepučene same sebi, in to množice tiste delavske, kmečke in sploh siromašne mladine, ki bi morala biti deležna največje pozornosti.

Dogodek naj služi v pouk vsem vadiateljem in učiteljem telesne vzgoje, da je danes, ko je telesna vzgoja postavljena na nove temelje, treba posvečati enake pozornosti vsem, da celo večje onim, ki so telesno šibkejši.

★

SMUČARJI IZ SLOVENJ GRADCA NA DELU

Z udarniškim delom mladine iz Slovenj Gradca je bila popravljena Časova koča pod Veliko Kopo, ki bo nudila zavetišče 30 smučarjem. Seveda koča še ne bo oskrbovana; letos je namenjena le za smučarje domačega društva. Odsek namerava prirediti smučski tečaj v alpski in klasični kombinaciji in se je zaradi tega že obrnil na smučski odsek pri FOS. Odsek se je odločil tudi kulturno delovati in je vprizoril dne 16. decembra popoldne ob 3. uri za mladino, a ob 8. uri zvečer za odrasle igra v treh dejanjih, ki jo je spisal tov. Bogdan Žolnir »Tako živimo smučarji v planinah«. Igra prikazuje delo smučarjev v planinah, kjer vlada vselej, seja v planinski koči, prihod lovcev, petje narodnih in partizanskih pesmi, slovo od planin in končno, ko smučarji počaste padlega partizana. S Kajuhovimi verzji: »Za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umreti,« se zaključita ta igra, ki je gledalcem zelo ugajala.

PO SVETU

TENIS V ITALIJI

Šestorica desetorice najboljših lanskih igralcev tenisa je sledeča:

1. Cucelli, 2. Canepelle, 3. in 4. Bosi in Marcello Del Bello, 5. Quintavalle, 6. do 8. Barandinelli, Sada in Scotti, 9. Rolando Del Bello, 10. Scoribani, Caccia, Baccarini, Follì.

★

Knjižica o teku čez drn in strn

Znanj zagrebški lahkoatletski strokovnjak tov. Miroslav Dobrin, je pred kratkim izdal 52 strani obsegaajočo knjižico o teku čez drn in strn, ki je namenjena zlasti tekačem, v veliki meri pa tudi prirediteljem tekmovalj. V knjižici obravnava tale vprašanja:

1. Kaj je tek čez drn in strn? V tem poglavju opisuje zlasti zgodovino in razširjenost te lahkoatletске panoge po svetu.

2. Ali naj tekač s tekašči nastopa na tekih čez drn in strn in obratno? Pisec je razdelil v tem primeru tekače na tri razrede in dokazuje koristnost ali škodljivost sodelovanja.

3. O urjenju teka čez drn in strn. Važno je tu predvsem opozorilo, da mora biti začetek urjenja hitra hoja, da se telo postopoma privadi naporom.

4. Tehnika teka čez drn in strn. Odločilnega pomena je teren, po katerem se teče. Tehnika je drugačna pri teku navkreber, drugačna pri teku navzdol ali po ravnem.

5. Taktika teka čez drn in strn. Glavno načelo pri tekmovalstvu je, da tečejo tekači istega moštva kar najdalje v skupini. Moštvo se mora zato strniti že na začetku teka po zmožnosti svojih posameznih tekačev.

6. Tek čez drn in strn ter naraščaj. Če naraščajnik pokaže nadarjenost za dolge proge, s tem se ni rečeno, da mu smemo dovoliti teke čez drn in strn na dolge proge brez nadzorstva, ker bi mu to moglo škoditi. Mladina naj zlasti tekmuje v moštvih in ne posamezno!

7. Napake posameznikov. Prehiter tempo v začetku pomeni posebno za začetnike največjo napako. Teči je treba enakomerno vso progo, ker se edino na ta način izognemo škodljivim posledicam, poleg tega pa je to tudi edina pot do uspeha.

8. Oprema, pomožna sredstva in nasveti. Kakšna naj bo obutev in

oblačilo, da se ne prehladimo in da bomo mogli kar najbolj sproščeno teči.

9. Organizacija tekmovalj. Praktični nasveti za prireditelje, kako naj izbirajo progo, kje naj izberejo cilj in kakšna naj bo ureditev cilja, da bodo sodniki lahko pravilno opravili svoj posel.

10. Tek čez drn in strn in vojska. Tek čez drn in strn je najboljši šport za vojake, ker se pri takem teku najbolj pokaže sposobnost za spoznavanje terena in za hitre odločitve.

11. Orientacijski tek. Na poseben način prirejen tek, katerega bistvo je

v tem, da tekač sploh ne ve za progo, ki jo mora preteči in jo mora šele med tekom na poseben način odkrivati.

Knjižico pripravljamo zlasti našim podeželskim društvom, ki žele prirejati teke čez drn in strn, pa tudi našim naraščajnikom, da bodo svoje urjenje vsaj nekoliko uredili in se varovali napak.

Knjižico naročajte na naslov: Miroslav Dobrin, Zagreb, Ilica 3-II. — Cena knjižici je malenkostna, tako da si jo lahko nabavi prav vsak in znaša 15 din ter za pošto. Naslov knjižice je Cross-Country trčanje.

★ ★ ★

Psihološke dobrine smučanja

Kakor vsaka telesna dejavnost, pomeni tudi smučanje za vzgojitelja odlično sredstvo za skladno oblikovanje mladine. Smučanje je panoga telesne vzgoje, ki ne terja posebne nadarjenosti; vsak primerno razvit mladenič more razmeroma hitro doseči odlične uspehe. To pa zato, ker tehnika smučanja ne temelji zgolj na moči mišic, niti ne na času ali merah in niti na kakšni posebni občutljivosti ali spretnosti.

Za psihično oblikovanje pa najdemo v smučanju neizčrpne možnosti razvoja. Razum je podvržen, nič manj kot mišice, izčrpnemu delu. Smučar mora premeriti trajnost in jakost gibanja, nadzirati vsako mišico v telesu in z dosledno pazljivostjo obvladovati zapreke in dojeti nevarnosti skoraj prej, kot jih opazijo in se jim takoj prilagoditi. Obvladovanje samega sebe mora biti zelo pazljivo, oko budno in dojemljivo nad vse izostrena. Z eno besedo, upreti se je treba kakršni koli slučajnosti. Važno je, da mladenič, novi pristaš belega športa, ne zapade neugodnemu vtisu po prvih neizogibnih prekucljajih. Po teh prvih negotovih korakih si bo pridobil zaupanje, večjo gotovost in bo docela nagnosko kmalu iskal bolj

in bolj težavnega sveta. To je razvojnja poteza, ki volji nadredi namen in zmanjšuje strah pred nevarnostjo. Prežet z navdušenjem, se ji smučar privadi. — Tako se počasi privede do tega, da hoče za vsako ceno poiskovati in s tem se ustvarja in utrjuje notranja gotovost, ki premaga vsak občutek strahu. Smučar odločno in z ugodjem kljubuje nevarnostim, v svesti si svoje smelosti. Premagovanje nevarnosti ga naredi gibčnega in okrepljenega, daje mu voljo in borbenost.

Tekmovalnost pa se razvije, kot po navadi mladeniču prav spantano. Ta borbenost je duševno velike važnosti. Vzgojitelj mora zato paziti, da se razvije pri njegovih gojencih vedno prej želja po tekmovalstvu, ker sicer borbenost ne doseže pravega viška.

Nevarnost še zdaleka ni nesreča in zato ne sme ovirati vzgojiteljev pri delu. Nevarnost padca je samo duševno večja in predstavlja učinkovito vzgojno sredstvo poguma. Vzgojna dinamika mora preiti vsako oviro in zmagati vsako težavo. To je zdravo delo fizičnih in duševnih sil, ki so mladini bolj v odmor kot pa v napor. P. G.

★ ★ ★

ŠPORT V SSSR

SOVJETSKI ŠPORTNIKI SLAVIJO DVA JUBILEJA

Decembra pr. l. so slavili sovjetski športniki dva jubileja, 60. obletnico športa dviganja uteži in 50. obletnico francoske rokoborbe v Rusiji. Ondaj je bilo slavnostno zborovanje v leningrajskem stadionu v praznovanje teh dveh jubilejev. Najboljši dvigalci uteži sovjetske zveze svetovni prvaki Kucenkov Hotimskij, Novak in drugi so pri tej priliki skušali izboljšati svoje rekorde. Tekmovalje v francoski rokoborbi za prvenstvo SSSR je že bilo v Leningradu. Tekmovalja so se udeležili najmočnejši rokoborci: prvak Johannes Kotkas, bivši prvak Kobereidze, Mačkaljan in drugi. Po prvih snidenjih je vodil Johannes Kotkas. Drugi važni dogodki je bilo tekmovalje za mestno prvenstvo v hokeju, ki se je začelo po vsej deželi. Hokej na ledu je v Sovjetski zvezi zamenjal pozimi nogomet in hokejske tekme privablja številne gledalce. Hokeja ne igrajo samo moški, ampak tudi ženske. V Moskvi je na prvem mestu prvi dan tekmovalja med najstarejšim moštvo hokeja »Dinama« in najmlajšim moštvo, ki obstoja šele dve leti »Delovno rezervno«. Seveda je moštvo »Dinama« z Mihajlom Jakušinom in drugimi znamenitimi igralci v njegovih vrstah dobilo tekmo. Pri tekmi med ženami je vrsta »Dinama« tudi zmaga. Najbolj zanimiva tekma je bila med »Burevestnikom« in »Sovjetskimi krili«. Poleg »Dinama« smatrajo »Burevestnika« za očeta sovjetskega hokeja. Najboljši igralci hokeja so prišli iz njegovih vrst. Med vojno se je njegovo moštvo razpršilo, zdaj pa so ga znova zbrali. Ko se je pojavilo na ledu, so ga pozdravili z navdušenim ploskanjem. Čeprav se je »Burevestnik« močno branil, je vključ temu v 23. minuti levi branilec »Sovjetskih kril« zabil gol. V drugem polčasu je znova prodrl skozi nasprotnikove vrste in dosegel izid 2:0. Nekaj minut pozneje so »Sovjetska krila« zabila tretji gol. V tem trenutku je sodnik določil kazenski strel in »Sovjetska krila« so dobila edini gol od »Burevestnika«. Toda »Sovjetska krila« niso odnehala in nekaj minut pred koncem tekme so zabila še en gol in na ta način dobila tekmo 4:1. Kljub temu, da ima »Burevestnik« močne igralce, kaže še vedno pomanjkanje vaje. Ženska vrsta »Burevestnika« pa se je prav dobro držala in porazila nasprotnice »Sovjetska krila« s 5:0.

DBOBIŽ O BOKSU

Boks je ena izmed najbolj priljubljenih športnih panog. Nikakor ni robata igra kakor si to nekateri pred-

stavlja. Ako se boks izvaja po vseh pravilih, je to ena najbolj razgibalnih telesno vzgojnih panog moderne športa. Predpogoj za vsakega boksarja je, da je tudi dober telovadec, kajti telovadec ne more biti nikoli dober boksar. Vsak boksar mora temeljito obvladati talno gimnastiko. Zato se pred vsakim urjenjem v boksu, najprej eno uro telovadi. Po tej telovadbi se mora vaditi na orodju za boks, to je na žogi, ki je napeta med dvema vrvmi, na hruški ter vrci. — Nadalje mora skakati čez vrvico ter vaditi senčni boks. Po teh vajah, ki trajajo trikrat po tri minute, se vadi udarce in sicer ravne v obraz, stranske v čeljust ter spodnje v čeljust pod brado. Razen tega so še različni udarci v prsi. Po teh vajah vadi stav za borbo proti svojemu nasprotniku. Tu se vadi kriti vse, ter obenem napadati, se izogibati ter prestrezati udarce nasprotnika, bliskovito odskakovati, se bližati in v kritičnih trenutkih ohraniti prisotnost duha, ter nasprotniku prikrievati, če ni zmožen napada in ne obrambe. Ko obvlada vse napadaine ter branilne vaje, lahko vadi proti enakovrednemu nasprotniku.

Bori se v tako zvanem ringu. To je od pet do šest metrov velik kvadraten prostor, obdan s trem vrvmi, ki so ovite z blagom in pritrdjene na štiri 1,30 m visoke količe.

Boksarja stojita pred borbo v nasprotnih kotih, dokler ni dan znak z gongom. Po tem znaku, se oba hitro obrneta ter sprejmeta borbo. Borba traja trikrat po tri minute. Med vsakim kolom, ki traja po tri minute, je eno minuto odmora. Borba se konča različno. Zmagati je mogoče po točkah, v takem primeru se je zmagovalec boril vsa tri kola, ter je imel v borbi prednost (je boljše napadal, ali bil tehnično boljši ter ni rabil nedovoljenih udarcev).

K. o. (knock out). Ako si nasprotniku zadal udarec, da je padel, ter v desetih sekundah (katere šteje sodnik) ni mogel vstati. (Knock out izgovori nokaut).

T. k. o. (Tehnični knock out). Ako se nasprotnik preda, ker ne more vzdržati zadanih udarcev.

Po diskvalifikaciji. Ako te nasprotnik udari na nedovoljeno mesto, tako, da si padel in ti ni mogoče vstati.

Neodločena pa je igra lahko samo v prijateljskih srečanjih in če sta borce približno enaka.

VESTI UREDNIŠTVA

Tehnični opis telovadne akademije TD »Udarnika« v Trstu bomo radi današnje ponovitve akademije v ljubljanski Operi, priobčili v prihodnji številki, obenem s kritiko o tem zadnjem nastopu.

Naročajte športno in telovadno orodje pri zadrugi

Elam

Z. z. o. j.

ZGOŠE, p. BEGUNJE na Gorenjskem

★

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani, predstavnik Francé Štrukelj. — Glavni urednik Boris Režek

★